

O'QUVCHILARNI KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Temiz iqtisodiyot va servis universiteti

pedagogika ijtimoiy va gumanitar fanlar fakulteti

pedagogika va psixologiya yo'nalishi

3-kurs 1.23-guruh talabasi

Norqulova Munisa Abdusalom qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishga innovatsion yondashuvlar asosida yondashish muhimligi tahlil etiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida kreativ fikrlashni shakllantirish va rivojlantirishning pedagogik va psixologik jihatlari ko'rib chiqiladi.

Maqolada innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishga qaratilgan usullar, pedagogik strategiyalar va ilg'or metodlar haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Kreativlik, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, ijodiy fikrlash, mustaqil ta'lim, raqamli texnologiyalar, zamonaviy ta'lim.

Zamonaviy dunyo tezkorlik bilan rivojlanib borayotgan bir sharoitda insonlardan faqatgina an'anaviy bilim va ko'nikmalar emas, balki yangicha fikrlash, muammolarni innovatsion yondashuvlar orqali hal qilish qobiliyati talab etilmoqda. Bugungi kunda jamiyatning har bir sohasi ijodiy va kreativ fikrlashni taqozo etmoqda. Ayniqsa, ta'lim jarayonida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish muhim vazifalardan biriga aylandi.

Kreativlik – bu oddiy bilimlarni egallashdan tashqari, mavjud muammolarga o'ziga xos, noodatiy va samarali yechim topish qobiliyatidir. O'quvchilarda bunday qobiliyatlarni rivojlantirish esa o'qituvchilarning yangicha metodlarga asoslangan, innovatsion yondashuvlarni ta'lim jarayoniga tatbiq etishiga bog'liq. An'anaviy yondashuvlar o'quvchilarni faqat bilim olishga yo'naltirsa, innovatsion pedagogik

texnologiyalar ularga mustaqil fikrlash, yangi g'oyalarni ilgari surish va ijodiy yondashish imkoniyatini beradi.

Bugungi ta'lim tizimida kreativlikni rivojlantirishning turli xil samarali usullari mavjud. Jumladan, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, loyihaviy ishlar va raqamli texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil tafakkur qilishiga, o'z g'oyalarini ilgari surishiga hamda innovatsion fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Afsuski, hali ham ayrim maktab va ta'lim muassasalarida an'anaviy yondashuvlarga ortiqcha tayanish kuzatilmoqda. Shu sababli, ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rag'batlantirish, yangicha pedagogik usullarni qo'llash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Ushbu maqolada o'quvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi, kreativ fikrlashni shakllantirish usullari va pedagogik innovatsiyalar orqali o'quv jarayonini takomillashtirish yo'llari haqida fikr yuritiladi. Axir, kelajak jamiyati kreativ fikrlovchi avlod qo'lida ekan, bugun biz ta'limda yangilik va innovatsiyalarni joriy etish orqali ertangi kunni shakllantiramiz.

Bugungi kunda ta'lim sohasida kreativlikni rivojlantirish tobora dolzarb masalaga aylanmoqda. An'anaviy yondashuvlar o'quvchilarga tayyor bilimlarni yetkazishga yo'naltirilgan bo'lsa, zamonaviy ta'lim texnologiyalari ularning mustaqil fikrlash, muammolarga yechim topish va ijodiy yondashish qobiliyatlarini shakllantirishga qaratilgan. Shunday ekan, kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun innovatsion pedagogik metodlardan foydalanish zarurati ortib bormoqda.

Ta'limda kreativlikni rag'batlantirishning eng samarali yo'llaridan biri – interfaol metodlardan foydalanishdir. Masalan, muammoli ta'lim texnologiyalari o'quvchilarga standart yondashuvlardan voz kechib, mustaqil izlanish va innovatsion fikrlash imkoniyatini beradi. O'quvchi faqat bilim oluvchi emas, balki jarayonning faol ishtirokchisiga aylanadi. Shu bilan birga, loyiha asosida ta'lim berish ham kreativlikni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. O'quvchilar guruh bo'lib ishlash orqali birlarining fikrlarini tinglaydi, yangi g'oyalar ishlab chiqadi va o'z loyihalarini taqdim etish orqali ijodiy tafakkurlarini rivojlantiradilar.

Bundan tashqari, zamonaviy raqamli texnologiyalar kreativ fikrlashni

rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Virtual laboratoriyalar, sun'iy intellekt bilan ishlash, gamifikatsiya (o'quv jarayonini o'yin orqali tashkil etish) kabi innovatsion metodlar o'quvchilarning qiziqishini oshirib, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlaydi. Masalan, kod yozish, grafik dizayn yaratish yoki virtual reallik texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlaydi va yangi g'oyalarni ilgari suradi.

Shu bilan birga, o'qituvchilarning o'zlari ham kreativ fikrlashga ega bo'lishlari, yangilikka ochiq bo'lishlari juda muhim. Agar pedagog an'anaviy o'qitish usullariga ortiqcha tayanib qolsa, o'quvchilarning kreativlik qobiliyatlari cheklanib qolishi mumkin. O'qituvchilar nafaqat bilim beruvchilar, balki o'quvchilarning ichki ijodiy salohiyatini ochib beruvchi ilhom manbai bo'lishlari kerak. Shuning uchun ham pedagoglarning doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, yangi metodikalarni o'rganishi va o'quvchilarga innovatsion yondashuvlarni taklif qilishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Albatta, kreativlikni rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham uchraydi. Masalan, aksariyat maktablarda texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani yoki an'anaviy yondashuvlarga haddan tashqari e'tibor qaratilishi innovatsion metodlarni joriy etishda qiyinchilik tug'diradi. Shu boisdan, ta'lim tizimida yangi metodlarni ommalashtirish va ularni keng qo'llash uchun davlat va ta'lim muassasalari hamkorligida maxsus dasturlar ishlab chiqilishi lozim. O'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish – nafaqat ta'lim tizimining, balki jamiyatning ham kelajagi uchun muhim vazifalardan biridir. Innovatsion yondashuvlar orqali o'quvchilarda mustaqil va ijodiy fikrlashni shakllantirish ularning nafaqat akademik muvaffaqiyatlarini oshiradi, balki kelajakda hayotiy muammolarga kreativ yondashish ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Bugun biz ta'limda kreativlikni rivojlantirsak, ertangi kunda yangilik yaratishga qodir avlodni tarbiyalaymiz.

XULOSA

Zamonaviy dunyo tez o'zgarib, rivojlanib bormoqda va bu jarayonda insoniyatdan faqat bilim olish emas, balki o'z fikrini mustaqil ilgari surish, yangi g'oyalarni ishlab chiqish va innovatsion yondashuvlarni qo'llay olish qobiliyati talab etilmoqda. Bugungi ta'lim tizimi ham bu talabga javob berishi, o'quvchilarni shunchaki bilim olishga emas,

balki ijodiy va mustaqil fikrlashga yo‘naltirishi kerak.

Kreativlik – bu insonning turli vaziyatlarda innovatsion va noodatiy qarorlar qabul qila olish qobiliyati bo‘lib, uni rivojlantirishning eng samarali usuli – ta’lim jarayonida zamonaviy innovatsion yondashuvlardan foydalanishdir. Interfaol metodlar, muammoli ta’lim, loyihaviy ishlar, gamifikatsiya va raqamli texnologiyalar o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ayniqsa, ularning mustaqil qaror qabul qilish, tanqidiy fikrlash va yangilik yaratish ko‘nikmalarini shakllantirish o‘qitish jarayonining asosiy maqsadlaridan biri bo‘lishi lozim.

Shu bilan birga, ta’lim jarayonida kreativlikni rivojlantirishda o‘qituvchilarning o‘rni beqiyos. Agar pedagog innovatsiyalarga ochiq bo‘lsa, zamonaviy metodlarni o‘zlashtirib, dars jarayoniga tatbiq etsa, o‘quvchilar ham o‘z salohiyatini to‘laqonli namoyon eta oladilar. Shuning uchun o‘qituvchilar muntazam ravishda o‘z malakalarini oshirib borishlari va yangiliklarga intilishlari lozim.

Biroq ta’lim tizimida hanuzgacha kreativlikni rivojlantirishga to‘siq bo‘layotgan ayrim muammolar mavjud. Jumladan, an’anaviy ta’lim metodlarining haddan tashqari ustuvorligi, zamonaviy texnologiyalarning yetarlicha joriy qilinmagani, o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini ochib berish uchun yetarlicha imkoniyat yaratilmagani bu boradagi sa’y- harakatlarni cheklab qo‘ymoqda. Ushbu muammolarni hal qilish uchun ta’lim muassasalari, o‘qituvchilar va jamiyat hamkorlikda harakat qilishi, ijodiy va innovatsion ta’lim muhitini shakllantirishga e’tibor qaratishi kerak.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Gilford, J. P. (1967). The Nature of Human Intelligence. New York: McGraw-Hill.
2. De Bono, E. (1992). Serious Creativity: Using the Power of Lateral Thinking to Create New Ideas. HarperBusiness.
3. Ismailov, T. (2024). Cultural heritage of ancient Uzbekistan. Решение социальных проблем в управлении и экономике, 3(11), 5-8.
4. Musurmonova, O. (2013). Pedagogik innovatsiyalar va ta’lim jarayoni. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
5. Yuldashev, G. (2020). O‘quvchilarning ijodiy tafakkurini shakllantirishning

pedagogik asoslari. Toshkent: Fan va Texnologiya Nashriyoti.

6. Csikszentmihalyi, M. (1996). Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention. HarperCollins.